

СТАНОВИЩЕ

от проф. д-р Славина Кирилова Сурчева, дм
Катедра по фармакология и токсикология, МФ,
Медицински университет София

Относно конкурс за заемане на академичната длъжност „професор” по професионално направление 7.1. Медицина, научна специалност „Фармакология вкл. Фармакокинетика и химиотерапия“ за нуждите на направление „Поведенческа невробиология“ към Института по невробиология, БАН.

Конкурсът е обявен в „Държавен вестник“ бр. 88 от 03.11.2017 г.

Единствен кандидат в конкурса е доц. д-р Яна Димитрова Чекаларова. Представен е пълен комплект от документи и рецензирането на материалите, представени за конкурса, се основава на изискванията на Правилника на БАН за приложение на ЗРАСРБ и критериите за заемане на академични длъжности и придобиване на научни степени в Института по невробиология, БАН. Документите са придружени с доказателствен материал и подготвени прецизно.

Биографични данни. Доц. Яна Чекаларова завършва Биологически факултет в СУ „Св. Климент Охридски“ през 1990г. Има придобитата квалификация Биохимия и микробиология (бакалавър) Със специализация по биофизика и радиобиология (магистър). 1991г. започва като специалист в Институт по биофизика, а от 1995г. в Институт по Невробиология, БАН. От 1996 г. заема последователно длъжностите Н.с. III ст., II ст., I ст., а от 2010 г. е доцент. Понастоящем е Ръководител Направление „Поведенческа Невробиология“ и Секретар на Научен съвет към ИНБ-БАН. 2004 г. придобива образователната и научна степен Доктор по научна специалност 03.01.24 Фармакология. Тема на дисертационния труд е "ПРОУЧВАНЕ РОЛЯТА НА АНГИОТЕНЗИНОВАТА И АДЕНОЗИНОВА МОДУЛАТОРНИ СИСТЕМИ И ТЕХНИ ВЗАИМООТНОШЕНИЯ ПРИ ГЪРЧОВО-ПРИСТЪПНАТА ВЪЗБУДИМОСТ"

Професионалният път на доц. Чекаларова демонстрира нейното израстване като специалист със солидна теоретична и експериментална подготовка, с многократни

международни специализации и уменията на ръководител с добри организационни качества.

Научно-изследователска дейност.

Доц. Чекаларова представя общ списък на всички научни трудове към 20.12.2017 г. - 73.

В конкурса за професор тя участва с 35 реални публикации, които не повтарят предходната хабилитация и работите свързани с дисертационния труд. В 21 от тях тя е първи автор (60%), а 29 от статиите са в списания с IF като сред тях има 3 обзорни статии. Общият импакт-фактор на статиите в конкурса е 55.65.

Приложената от кандидата справка удостоверява 129 цитирания на чуждестранни автори на статиите в конкурса за професор.

Впечатляващо е участието доц. Чекаларова в 18 научно –изследователски проекта в страната. В два национални (ФНИ) и четири международни проекта тя е ръководител/ координатор, което е израз както на нейната професионална подготовка, така и на уменията ѝ да ръководи екип.

Активната научна дейност на доц. Чекаларова се потвърждава от многобройните ѝ участия в научни форуми (41) в страната и чужбина

Участва в редколегията на Drug Development Research; Рецензент е на статии за публикации в чуждестранни списания (над 43).

Основно направление в научната дейност на доц. Чекаларова е изследване на механизмите на променената мозъчна възбудимост и епилептогенеза, на съпътстващи невропсихиатрични коморбидности, както и възможностите за фармакологично моделиране. Използваният модел на епилептичен статус, индуциран от каинова киселина е добре валидиран модел на темпорална епилепсия, която е най-честата форма на фокална епилепсия при възрастни и за съжаление често фармакорезистентна. Доц. Чекаларова изучава помените при този модел при спонтанно хипертензивни и нормотензивни Вистар плъхове, подходи за превенция на поведенческите, биохимични и морфологични нарушения. Оригинални резултати са получени при изследване на денонощните ритми ефекти, ефектите на мелатонин, агомелатин и системното физическо натоварване при пост-епилептичен статус-индуциран модел на темпорална епилепсия; ролята на PAC върху развитието на епилептогенезата и при съпътстваща хипертония. В тази връзка 2017 г е успешно защитена дисертация по докторска програма „Фармакология вкл. Фармакокинетика и химиотерапия“, чиито ръководител е доц. Чекаларова.

Друг аспект са разработките свързани с ефектите на агомелатин при модели на ексериментален мелатонинов дефицит; временните и дълготрайни промени в мозъчната възбудимост, вкл. гърчово-пристъпната чувствителност при постнатално третиране с кофеин; ролята на алкалоида при хронично третиране при модел на депресия; скрининг на новосинтезирани съединения с потенциална антиконвулсивна активност и др.

Израз на добрата научна, методична и преподавателска подготовка на доц. Чекаларова е ръководството на двама докторанта, единият от които вече успешно е защитил.

Учебно-преподавателска дейност.

Доц. Чекаларова е изграден преподавател, който от 2014 г. води упражнения по физиология на студенти по медицина /български и англ. език/ към Медицински факултет, СУ „Св. Кл.Охридски“.

Ментор е на студенти-практиканти по програма „Студентски практики- Фаза 1 като част от приоритетна ос „Образование и учене през целия живот“ Оперативна програма „Наука и образование за интелигентен растеж“.

Заклучение. Въз основа на предоставената документация и анализ на научната и учебно преподавателска дейност считам, че доц. д-р Яна Чекаларова отговаря на изискванията за заемане на академичната длъжност „ПРОФЕСОР” според Закона за развитие на академичния състав (ЗРАС) и Правилника на БАН за приложението му.

Представените наукометрични критерии превишават изискваните такива за заемане на академичната длъжност в Института по невробиология, БАН.

Убедено предлагам на уважаемите членове на Научното жури да присъдят научното звание “ПРОФЕСОР” по научна специалност „Фармакология, вкл. Фармакокинетика и химиотерапия” за нуждите на направление „Поведенческа невробиология“ към Института по невробиология, БАН на доц. д-р Яна Чекаларова.

11.05.2018 г.

София

Изготвил становището:

